

Ο Κρητικός ήρωας Σαρπηδών, που έζησε τρεις ζωές!

Γράφει ο συγγραφέας-λαογράφος κ. Γιώργος Λεκάκης, www.lekakis.com

Ο Ηρόδοτος μας λέγει πως στην Καρία κατοίκησε ένας λαός εκ Κρήτης, οι Τερμίλες, με αρχηγό τον Σαρπηδόνα, οι οποίοι απ' όταν επικράτησε στην περιοχή ο Αθηναίος Λύκος (υιός του Πανδίωνος) εκλήθησαν Λύκιοι. Οι Τερμίλες/Τρεμίλες είχαν «τόξα κρανείνα, και οϊστούς καλαμίνους απτέρους, και αιγός δέρματα περί τους ώμους και περί ταις κεφαλαίς πίλους εστεφανωμένους πτεροίς».

Ας πάρουμε, όμως, τα γεγονότα απ' την αρχή για να βρούμε άκρη...

Την πριγκηποπούλα Ευρώπη, την θυγατέρα του Αργεΐτη βασιλιά Αγήνορος¹ και της Τηλεφάσσης, ως γνωστόν, την άρπαξε ο Ζευς, μεταμορφωθείς σε λευκό ταύρο απ' την μύτη του οποίου βλάσταιναν κρόκοι, όταν βρισκόταν με τον πατέρα και τ' αδέλφια² της στην – νυν – Μέση Ανατολή, προς ίδρυσιν αποικιών των Αργείων. Από εκεί την μετέφερε στην Κρήτη. Στην Μεγαλόνησο η Ευρώπη υπανδρευθείσα τον Αστερίωνα-Δία, ετεκε τρία τέκνα:

- τον Μίνωα,
- τον Σαρπηδόνα και
- τον Ραδάμανθυ³.

Ο Σαρπηδών, κατ' αρχάς, οίκισε μια πόλη, την οποία και ονόμασε Μίλητο (ή Μίλατο), στα βόρεια της Κρήτης⁴. Αργότερα, αυτή ήταν μια των 7 κρητικών πόλεων, οι οποίες επήραν μέρος στον ελληνικό εμφύλιο της Τροίας, με τους Ιδομενέα και Μηριόνη να ηγούνται 80 πλοίων. Αυτή η πόλη υπήρξε μητρόπολη της δοξασμένης και περίφημης ιωνικής Μιλήτου! Αλλά ήταν και αυτή, που έγινε το «μήλον της έριδος» μεταξύ των δύο αδελφών, Μίνωος και Σαρπηδόνας.

¹ Κτ' άλλους του Φοίνικος.

² Αυτά ήσαν ο Φοίνικας, ο Κίλικας και ο Κάδμος. Οι δυο πρώτοι Αργεΐοι πριγκηπες ονομάτισαν περιοχές στις οποίες αργότερα βασίλευσαν, την Φοινίκη και την Κιλικία.

³ Για τον Ραδάμανθυ, γράφουν, ότι ίσως και να ήταν γέννα της Ευρώπης από τον Ήφαιστο.

⁴ Η Μίλατος έκειτο όπου τον νυν Μελιδόνη Μεραμπέλλου. Γνωστή και από τον Όμηρο («Ιλ.», Β,647). Κατά τον Απολλόδωρο (3,1,2) όμως, η πόλις ιδρύθηκε από τον Μίλητο, τον υιό του θεού Απόλλωνος και της Αρείας, και εγγονό του Κλεόχου. Σημειώστε, πως κάποτε απόκαλούσαν Μίλητο και το νησί της Καλυψούς (Στ. Βυζ.).

Κατά μια παράδοση, ο Ζευς ίνα τιμήσει τους υιούς του, τους μοιράζει βασιλεία. Στον Σαρπηδόνα πέφτει αυτό της χώρας, που αργότερα θα μείνει γνωστή ως Λυκία.

Κατ' άλλην παράδοση, τ' αδέρφια μάλωσαν μεταξύ τους για ερωτικούς λόγους.⁵

Τέλος, κατά μια τρίτη παράδοση, που ακούγεται και πιο λογική, τ' αδέρφια, όταν ήλθε η ώρα να κυβερνήσουν, φιλονίκησαν.⁶ Και υπερίσχυσε ο ισχυρότερος, ο Μίνως. Έτσι, οι άλλοι δυο πρίγκηπες έφυγαν από την Μεγαλόνησο...⁷

Το παρόν σημείωμα παρακολουθεί την πορεία του Σαρπηδόνα (ας τον πούμε Α'). Που, όπως προείπαμε, φιλονίκησε με τον Μίνωα για την κυριαρχία της Μιλάτου (και όλης της Κρήτης) και απήλθε της νήσου. Ο Σαρπηδών Α', λοιπόν, μαζί με τον λαό του, τους Τερμίλες, αποίκισε μια περιοχή, που εξ αυτού ονομαζόταν στα αρχαία χρόνια Σαρπηδονία⁸, στην Κιλικία χώρα (της Ν-ΝΔ Μ. Ασίας). Εκεί θα βρήκε και πρόσφορο και φιλικό έδαφος, αφού ήταν στην χώρα του θείου του, αδελφού της μητρός του, Κίλικα. Ο Σαρπηδών συμμάχησε με τον θείο του εναντίον των Μιλύων (όπως λέγονταν εκεί οι Μινύες), τους οποίους και ενίκησε. Ο απόγονος του Αιγίοχου Διός, Σαρπηδών, πρώτα έφθασε στην Μιλυάδα⁹, όπου εκατοικούσαν οι αυτόχθονες Σόλυμοι και οι Κρήτες Τερμηλείς. Ο Σαρπηδών εβοήθησε να λύσουν τις μεταξύ τους διαφορές κι έτσι τον ανακήρυξαν ηγέτη τους. Έτσι οι Κρήτες Τερμίλες επεβλήθησαν στην περιοχή, που πριν είχαν επιβληθεί οι Μιλύες/Μινύες επί των Σολύμων και η χώρα μετονομάσθηκε Τερμίλη/Τρεμίλη/Τρεμίλος/Τρεμίλατος, από

⁵ βλ. σχ. Απολλόδωρος 3,5.

⁶ βλ. σχ. Ηρόδ. 1,173.

⁷ Ο Ραδάμανθους εκδιωχθείς εκ Κρήτης υπό του Μίνωος, ήλθε στα νησιά του Αιγαίου πελάγους. Εβασίλευσε μετά πολλής πραότητος και δικαιοσύνης. Τόσης, που και μετά θάνατον εγένετο κριτής στον Άδη – μαζί με τον αδελφό του, τον Μίνωα και τον Αιακό - με αρμοδιότητα να δικάζει τις ψυχές των εν Ασία αποθνησκόντων!..

⁸ Αργότερα Καραμανία (Τραχεία Κιλικία). Χαρακτηριστικό ιστορικό άκρον αυτής η Σαρπηδονία άκρα (ή Καλύκαδνον άκρον), ένα στενό και αμμώδες ακρωτήριο, 100 σταδίου ΝΔ των εκβολών του Καλυκάδνου ποταμού, που αντικρύζει την ΒΑ περιοχή της Κύπρου, την Καρπασία. Ήταν το Β θαλάσσιο σύνορο του κράτους του Μεγ. Αντιόχου, κατά την συνθήκη ειρήνης του με τους Ρωμαίους (Πολύβ., Λίβ. 38,38, Αππιαν. Σύρ. 39). Η πέριξ αυτού έκταση είχε φήμη για τα αβαθή της. Γι' αυτό το νυν το ακρωτήριο Σαρπηδών καλείται Λισσάν ελ καχπέ-μπουρνού, ή Μπαγάσσα-μπουρνού - βλ. σχ. Σταδ. Μ. Θαλάσσης 177-178, Στρ. ΙΔ,670.

Σαρπηδονία, επίσης, ελέγετο μια μεγάλη νήσος του Ωκεανού, όπου κατοικούσαν οι Γοργόνες.

⁹ Ορεινή χώρα μεταξύ Λυκίας και Πισιδίας-βλ. σχ. Στράβων.

την πόλη Τρεμίλατο (δηλ. την τρίτη Μίλατο, μετά την κρητική και την ιωνική).¹⁰

Φερώνυμος τοπικός ήρωας και ο μέγας πειρατής Τρεμίλος/Τρεμίλητος.¹¹ Αυτός που συνευρέθη με την Ωγυγία νύμφη Πραξιδική και απέκτησαν τον Τλώο, τον Ξάνθο¹², τον Πίναρο και τον Κράγο¹³.

Μία των κυρίων πόλεων των Τερμιλών ήταν η Τέλμερα, η οποία παραδίδεται πόλις της Καρίας. Συχνάκις τότε τα όρια Καρίας-Λυκίας-Κιλικίας ήταν μπερδεμένα. Ο κάτοικός της πόλεως ελέγετο Τελμερεύς.

Όταν εδραιώθηκε ο Σαρπηδών Α' στην βασιλεία της περιοχής, βοήθησε τον αδελφό του, Μίνωα, κατά των Λύκων. (Ο λαός μας λέγει σοφά ότι «το αίμα νερό δεν γίνεται»). Ο Ζευσ δεν μπορούσε παρά να ανταμείψει αυτήν την ανωτερότητα του Σαρπηδόνο, έναντι του διώκτη αδελφού του, Μίνωα. Και ρώτησε τον Σαρπηδόνα Α' τι χάρη ήθελε. Εκείνος αξίωσε από τον Δία, το προνόμιο να ζήσει τρεις ολόκληρες γενεές/ζωές!¹⁴ Ο Ζευσ πράγματι έδειξε ιδιαίτερη εύνοια στον (λελογιζόμενο και γιο του) Σαρπηδόνα Α', και του τις προσέφερε...

Ο Σαρπηδών Α' πεθαίνοντας άφησε την βασιλεία του στον Λύκο (κι έτσι η χώρα μετονομάζεται σε Λυκία), ο οποίος έφυγε από τον Αιγέα... Υιοί του Σαρπηδόνο λογίζονται ο Αντιφάτης ή Αντιφάτας, ο Ευάνθης, κ.ά.

Αργότερα και μετά τον θάνατό του, ο Σαρπηδών εμφανίζεται και ως σύγχρονος του Ιδομενέως¹⁵ να παίρνει μέρος στα Τρωικά και να κάνει χρήση έτσι της **δεύτερης ζωής** του! Τον βρίσκουμε στο πλευρό των Τρώων¹⁶, επί κεφαλής του στρατού των Λυκίων. Στους εταίρους του, ο Επικλής, άλλος Λύκιος ηγεμών, ο επίσης Λύκιος Πελάγων¹⁷, κ.ά. Ο Σαρπηδών (ας τον πούμε Β') φονεύει τον Αλκμάονα (τον υιό του

¹⁰ Η Λυκία έχει και ετέρα σχέση με τους Δωριείς της Κρήτης, αφού είχε πόλη Λύκτος, αποικία Λακεδαιμονίων, την οποία ίδρυσε ο υιός του Λυκάονος, Λύκτος, και ομώνυμη πόλη υπήρχε και στην Κρήτη, Α της Κνωσού.

¹¹ βλ. σχ. Εκαταίο, Αλέξανδρο Πολυΐστ., Ηρωδ., Πανυάσις.

¹² Απ' αυτόν ονοματίσθηκε η σπουδαία πόλις Ξάνθος της Λυκίας.

¹³ Απ' αυτόν ονοματίσθηκε ομώνυμη πόλις, όρος και ακρωτήριο της Λυκίας.

¹⁴ βλ. σχ. Ηρ. Α,173, Απολλόδ. Γ,1,2, Πaus. vii. 3, 4, Στρ. xii. p.573.

¹⁵ Άλλως Λύκτιος ή Κνόσιος. Υιός του Δευκαλίωνος, έγγονος του Μίνωος και της Πασιφάης, περίφημος για την ομορφιά του και μνηστήρας της Ελένης – βλ. σχ. Βιργ. «Αιν.», iii,400, Διόδ. ν,79. Όμ. «Ιλ.» xiii,450, «Οδ.». xix,181, Πaus. ν,25.5, Απολλόδ. iii,3, Dict. Cret. i1, Υγ. «Fab.» 81.

¹⁶ Μαζί με τον Πάνδαρο και τον Ρήσο ήσαν οι πιο σημαντικοί επίκουροι των Τρώων.

¹⁷ Φονεύθηκε στην μάχη υπό Αίαντος, πατήρ του στρατηγού Πρωτέα.

Θέστορος). Μάχεται με τον Τληπόλεμο¹⁸, αναφορά που απεικονίζει την έχθρα Λυκίων-Ροδίων για την θαλάσσια επικράτηση στην περιοχή τους, στο ΝΑ Αιγαίο.¹⁹ Ο Σαρπηδών Β' φονεύει τον Τληπόλεμο, αλλά ο τελευταίος προλαβαίνει και τον πληγώνει βαρειά στον μηρό.²⁰ Στο σημείο αυτό, ο Σαρπηδών Β' εξαφανίζεται από το πεδίο της μάχης βαρειά τραυματισμένος.

Ο Σαρπηδών Β' παρέμεινε τρεις ημέρες νεκρός κι αναστήθηκε...²¹ Έτσι, μετά από 4 ημέρες τον βρίσκουμε – σαν να μη συμβαίνει τίποτε – να συγκεντρώνει τους συντρόφους του γύρω του και να αριστεύει στον αγώνα των Τρώων! Είναι η **τρίτη ζωή** της οποίας κάνει χρήση ο ήρωας, ας τον πούμε Σαρπηδόνα Γ'. **Αυτή η αποκωδικοποίηση διαλανθάνει πολλών μελετητών** και θεωρούν τον Γ'²² έκγονο του Α' και του προσάπτουν και γενεαλογία!²³

¹⁸ Υιός του Ηρακλέους και της Αστυόχης. Εφόνευσε εξ απροσεξίας τον θείο του, Λικύμνιο, και διέφυγε στην Ρόδο, όπου εβασίλευσε ευτυχώς, μέχρις που εξεστράτευσε κατά της Τροίας... Η δε σύζυγός του, Φιλοζώη, που συνέστησε επικηδείους αγώνες προς ανάμνησιν του εφονεύθη κι αυτή υπό του Σαρπηδόνα...

¹⁹ Ο Τρωικός εμφύλιος των Ελλήνων πόλεμος έδωσε σε πολλές φυλές την ευκαιρία για ξεκαθάρισμα τοπικών λογαριασμών.

Ενώ, κατ' Όμηρο, ο Σαρπηδών φονεύει τον Τληπόλεμο στο τρωικό πεδίο της μάχης, ετέρωθι, κατά Ιουστίνο, ο Τληπόλεμος επέζησε και μετά την άλωση ευρέθη στο Βρούττιο της Ιταλίας, όπου κινδύνευσε από τους βαρβάρους κατοίκους της πόλεως και ζήτησε την βοήθεια του θηριόδηκτου Φιλοκτήτου. Ο τελευταίος έσπευσε άμεσα, αλλά βρήκε τον θάνατο στο νέο πεδίο της μάχης... - βλ. σχ. Ιουστ. 20,1,16.

²⁰ βλ. σχ. Ομ. «Ιλ.» Ε,628.

²¹ Πολλοί ήρωες των αρχαίων προχριστιανικών χρόνων – και κυρίως οι ηλιακοί – όλων των μυθολογικών παραδόσεων, όλων των αρχαίων λαών, πέθαναν για τρεις ημέρες κι έπειτα αναστήθηκαν: Ο Άπτυς (των Φρυγών), ο Ώρος (των Αιγυπτίων), ο Μίθρας (των Περσών), μύθο που βρίσκουμε και στον βίο του Ιησού Χριστού, κατά τα ευαγγέλια. Ενώ αναστήθηκαν και άλλοι ήρωες-θεοί, ηλιακά σύμβολα, όπως ο Διόνυσος (των Θρακών), ο Κρίσα (των Ινδών), ο Ηρ (των Παμφύλων), ενώ ο Ιππόλυτος αναστήθηκε από τον Ασκληπιό, κλπ.

²² βλ. σχ. Διόδ. 5,79,3. Στην ελληνική μυθολογία αναφέρεται και 4ος με το όνομα Σαρπηδών, ο υιός του θεού Ποσειδώνος και αδελφός του Θράκα Πόλτυος, φονευθείς υπό του Ηρακλέους. Και ενώ οι τρεις είναι ένα πρόσωπο, δεν θα πρέπει να γίνεται σύγχυσις μεταξύ αυτών και του 4ου Σαρπηδόνα.

²³ Τον θέλουν υιό του Διός (πάλι) αλλά αυτήν την φορά της Λαοδαμείας (άρα έγγονος και του Βελλερεφόντου) - βλ. σχ. Απολλόδ. Γ,1,1. Κατ' άλλες πηγές, του Ευάνδρου και της Δηιδαμείας. Αδελφό του Θέμωνος και του Κλάρου - βλ. σχ. Όμ. «Ιλ.» νί,199, Απολλόδ. iii,1,1, Διόδ. ν,79, Βιργ. «Αιν.», χ,125. Εξάδελφο ή ανεψιό του Γλαύκου (του υιού του Ιππολόχου, του επίσης εγγονού του Βελλερεφόντου) - βλ. σχ. Ομ. «Ιλ.» Ε,478, Ζ,198.

Διηγούνταν, μάλιστα, πως όταν ο Γλαύκος και ο Ίσανδρος μονομάχησαν για την βασιλεία της Λυκίας, ορίσθηκε πως βασιλιάς θα γινόταν όποιος κατόρθωνε να περάσει ένα βέλος μέσα από ένα δακτυλίδι, το οποίο θα ήταν τοποθετημένο πάνω στο στήθος μικρού παιδιού! Τότε η Λαοδάμεια, για να πάψει την αδελφική έχθρα, έβαλε το δακτυλίδι στο στήθος του παιδιού της, του Σαρπηδόνα. Οι αδελφοί κατάλαβαν το μήνυμα της Λαοδάμειας και σταμάτησαν την έχθρα, ενώ όρισαν διάδοχο τον ανεψιό τους, Σαρπηδόνα - βλ. σχ. Ευσταθίου σχολ. Ομ. ρ. 894.

Ο Σαρπηδών στην τρίτη του ανάσταση, ενσαρκώνεται ως πιο ορμητικός και ηρωικός τύπος. Ως σύμμαχος του Πριάμου, πολέμησε και πάλι γενναία²⁴. Πρώτος εισεπήδησε στο περίφραγμα του ελληνικού στόλου... Γκρέμισε μια αχαιική έπαλξη και άνοιξε τον δρόμο στους Τρώες για τα πλοία των Ελλήνων, όταν... Πληγώνεται ο σύντροφός του, Γλαύκος, βαρειά στον βραχίονα, από τον Τεύκρο, και αποσύρεται από την μάχη...²⁵ Εν τέλει, ο Σαρπηδών Γ' φονεύθηκε από το κοντάρι του Πατρόκλου, ο οποίος φόνευσε και τον ηνίοχό του, Θρασύμηλο, πράξη που είχε στα αριστεία του ο Πάτροκλος.²⁶ Μάλιστα, μόλις ο Πάτροκλος πήρε την ζωή του Σαρπηδόνο Γ', παρ' ολίγον να πάρει και την Τροία, εάν δεν τον σταματούσαν οι φοβέρες του Απόλλωνος: «Πίσω Πάτροκλε! Η μοίρα δεν γράφει να πατηθεί το κάστρο της Τροίας από εσένα, ούτε καν από τον Αχιλλέα, που είναι γενναιότερός σου!»... Λίγο πριν τον θάνατο του Σαρπηδόνο Γ', ο Ζευς έκαμε την σκέψη να τον αρπάξει και να τον μεταφέρει στην Λυκία, γιατί ήταν ο μόνος πια γιος του που απέμενε στο πεδίο της μάχης... Εδώ ο Θεός σκέφτεται σαν θνητός πατέρας... Αλλά η Ήρα του λέει πως η Μοίρα έχει γράψει τον θάνατό του, ενώ εάν τον σώσει θα δημιουργήσει προηγούμενο με τους γιους άλλων θεών που επίσης πολεμούν... Έτσι, ο πατέρας ξαναγίνεται Θεός και αφήνει την εξέλιξη... Λίγο πριν πεθάνει, ο Σαρπηδών Γ' παρακαλεί τον πιστό του Γλαύκο να μην τον αφήσει να τον ντροπιάσουν, παίρνοντάς του τα όπλα οι Αχαιοί. Ο Γλαύκος δεν μπορεί να κάνει όμως τίποτε γιατί το χέρι του είναι ήδη πληγωμένο. Τότε ο Γλαύκος παρακαλεί δυνατά τον Απόλλωνα, ο οποίος σπεύδει και τον θεραπεύει στην στιγμή! Περί του νεκρού του Σαρπηδόνο συνήφθη κρατερός αγών. Τρώες και Λύκιοι δεν μπόρεσαν να πάρουν στα χέρια τους τον νεκρό του

Το Ξάνθιον πεδίο (η πεδιάδα της Ξάνθου) ταυτίζεται με το Αλήιον πεδίων (της πόλεως Αλαί Κιλικίας), όπου επλανάτο ο Κορίνθιος ήρως Ιππόνοος (αργότερα Βελλερεφόντης, ο γιος του Γλαύκου), ο μισηθείς από τους θεούς, γιατί με τον Πήγασο ήθελε να ανέλθει στον Όλυμπο και γι' αυτό τον κατακρήμνισαν. Κατά μια εκδοχή, στο πεδίο αυτό πρώτος εγκαταστάθηκε ο Βελλερεφόντης. Εφιλοξενήθη επί δεκαήμερον από τον τοπάρχη της περιοχής Ιοβάτη και την 11^η ημέρα, με την βοήθεια του Πηγάσου, εφόνευσε το φοβερό τέρας, που εμάστιζε τη χώρα, την Χίμαιρα. Γι' αυτό ο τοπάρχης τον ενύμφευσε με την θυγατέρα του Άντεια (ή Σθενέβοια) και του εχάρισε το ήμισυ του βασιλείου του της Λυκίας. Από αυτόν τον γάμο εγεννήθησαν ο Ίσανδρος, ο Ιππόλοχος και η Λαομέδεια.

²⁴ βλ. σχ. Όμ. «Ιλ.». ii,876, v,479,629, xii,292,397, xvi,550, xvii,152, Φιλόστρ. «Her.» 14, Οβ. «Μεταμ.» xiii,255.

²⁵ βλ. σχ. Όμ. «Ιλ.» M,101, 290.

²⁶ βλ. σχ. Όμ. «Ιλ.» Π,480.

Σαρπηδόνας Γ'! Οι Έκτωρ, Αινείας, Πολυδάμας, Αγήνωρ αναμετρώνται με τον Πάτροκλο και τους δυο Αίαντες! Φοβερός αγών! Πέφτουν πολλοί στην μάχη για τον νεκρό Σαρπηδόνα. Ο Έκτωρ σ' αυτήν την επιχείρηση τραυματίζεται από τον Αίαντα. Ο Ζευς εκφράζει τον πόνο του ρίχνοντας αιμάτινη βροχή στην γη και στο πεδίο πέφτει νύχτα βαθεία... Μη μπορώντας να βλέπει άλλο τον γιο του έτσι, αναγκάζει Λυκίους και Τρώες να υποχωρήσουν και τους Έλληνες να φροντίσουν τον νεκρό... Κατά διαταγήν του Διός, ο Απόλλων έσπευσε και καθάρισε το σώμα του νεκρού από τα αίματα και τον κονιορτό, το καθάρισε από τον λύθρο στα νερά του ποταμού, και το έχρισε δια αμβροσίας. Το έντυσε με ρούχα αθάνατα²⁷ και ο δίδυμος το παρέδωσε στους δίδυμους, Θάνατο και Ύπνο²⁸, έπειτα από συμβουλή της Ήρας, οι οποίοι μετέφεραν το πτώμα δια αέρος στην πατρώα γη του, στην Λυκία/Κιλικία, όπου και εκηδεύθη με μεγάλες τιμές, σε ωραίο τάφο, από τους δικούς του.²⁹

Πολλοί συγγραφείς συγχέουν τις ζωές του Σαρπηδόνας και θεωρούν πως κάθε μια είναι άλλος ήρωας με το ίδιο όνομα.³⁰ Ο Σαρπηδών ήταν ένας πρωτείκός ήρωας και ού-τι πη δυο ή τρεις ήρωες με το ίδιο όνομα...

Τον θάνατο του Σαρπηδόνας έκαμε δράμα ο Αισχύλος («Κάρες ή Ευρώπη», απ. 144-146), όπου ο ήρωας αναφέρεται και βασιλεύς της Καρίας. Ενώ δράμα με τίτλο «Σαρπηδών» είναι γνωστό πως είχε συγγράψει και ο Σοφοκλής.

Ο Σαρπηδών μετά θάνατον θεοποιήθηκε, και λατρευόταν όχι μόνον στην χώρα του, αλλά και στην Καρία, και στην Κιλικία, στην Φρυγία!³¹ Η λατρεία που είχαν στον Σαρπηδόνα στην Φρυγία φαίνεται και από τα Τρωικά, όταν ο Οδυσσεύς συνέλαβε Φρύγα δούλο που κουβαλούσε χρυσάφι, και ήθελε να τρυπώσει κρυφά στο κάστρο των Τρώων να το παραδώσει στον Σαρπηδόνα! Ο λόγος που οι Φρύγες έτρεφαν τέτοια λατρεία στον Σαρπηδόνα, ήταν γιατί έμαθαν πως αναστήθηκε

²⁷ Αυτή η αναφορά ίσως να παραπέμπει σε πράξη ταρίχευσης.

²⁸ Ο Ύπνος και ο Θάνατος, ως γνωστόν, μετέφεραν και τον νεκρό του Μέμνονος.

²⁹ βλ. σχ. Ομ. «Ιλ.» Π,419-561, 667. Βιργ. «Αιν.» I,100.

³⁰ βλ. σχ. Ευρ. «Ρήσος», 29, σχολ. Ευσταθ. στον Όμ. pp. 369, 636.

³¹ Λατρεία του Σαρπηδόνας ευρίσκουμε και στην Θράκη, σε ακρωτήριο που έφερε το όνομά του (Σαρπηδόνιον ή Σαρπηδόνιος Πέτρα)! Μάλιστα, από εκεί διεδόθη η λατρεία του στην Αίγυπτο, τον καιρό των Πτολεμαίων. Ίσως, όμως, να πρόκειται για τον 4ο Σαρπηδόνα της μυθολογίας μας, τον υιό του Ποσειδώνος. Πάντως η λατρεία του Σαρπηδόνας στην Αίγυπτο αφομοιώθηκε από την λατρεία του εγχωρίου θεού Σάραπι (Οουσουράπ), μάλλον, επειδή είχε και παραπλήσιο όνομα. Στους ελληνικούς και ρωμαϊκούς χρόνους, ο Σαρπηδών ελατρεύετο στην Αίγυπτο ως Σάραπης.

μετά από τρεις ημέρες από τον θάνατό του και αυτό τους έκανε αναγωγή στον λατρεμένο τους Άπτι... Στην δε Κιλικία, υπήρχε μαντείο του Σαρπηδονίου Απόλλωνος. Πράγμα που σημαίνει, πως ο Σαρπηδών ήταν εγχώρια θεότητα, πολύ προ της εμφανίσεως του Απόλλωνα, η λατρεία της οποίας σταδιακώς υποχώρησε με την επικράτηση του δωδεκάθεου και δη του Απόλλωνος σε όλην την περιοχή.

Για όλα τούτα, στην Ξάνθο της Λυκίας, υπήρχε περίφημο ιερόν αυτού. Σαρπηδών και Γλαύκος λατρεύονταν στην Λυκία ως ήρωες! Υπήρχαν ολόκληροι Δήμοι με το όνομά τους.³² Στην πόλη Ξάνθο, μάλιστα, έδειχναν και την επιστολή που είχε αποστείλει ο ήρωας από την Τροία!³³ Μια ακόμη γραπτή απόδειξη πως υπήρχε γραφή, προ των ομηρικών επών.

Το όνομα του Σαρπηδόνοσ γραμματικώς ετυμολογείται από την άρπη, δηλ. την δρεπάνη. Αλλά μήπως τελικώς ο Σαρπηδών είναι ο την σάρκα πηδών;

ΠΗΓΕΣ:

Ευστάθιος Φιλολ. "Comm. in Dionysii" (857.18-24).

Λεκάκης Γ. «Η άγνωστη Μικρά Ασία», εκδ. «Κάδμος», 2008.

³² βλ. σχ.Ο. Benndorf "Festschrift fur Otto Hirschfeld", 1903.

³³ βλ. σχ. σχολ. Ομ. Π,673, Αηπ. «Εμφύλιοι», 4,78, Πλίν. «Φυσ. Ιστ.» 13,88.